ДЕКАБРЬ
5
1940 во
№ 158 (1302)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

Всенародной праздник

Талун став сӧветскӧй народ пасйӧ Сталинскӧй Конституция примитан лунсянь нёль во тырӧм. 1936 вося декабрь 5 лунӧ Сӧветъясльӧн чрезвычайнӧй VIII-ӧд съезд вынсьӧдіс выль Конституциялысь проект. И тайӧ луныс лоис СССР-са став уна миллионнӧй народлӧн радостнӧй праздникӧн.

Миян Конституцияын гижӧма кыдзи закон сӧветскӧй народлысь величайшӧй завоеваниеяссӧ, кодъясӧс сійӧ шедӧдіс уна вося тышын Ленин—Сталин большевистскӧй партия веськӧдлӧм улын.

Сӧветскӧй народ ассыс победа торжествуйтӧмӧн аслас олӧмлысь Основнӧй Закон—победившӧй социализмлысь Конституция шуис сылӧн творец нимӧн, великӧй Сталин нимӧн.

Сталинскӧй Конституция вооружитіс духовнӧя мияслысь рабочӧй классӧс, крестьянствоос, интеллигенцияӧс. Нёль воӧн, кодъяс колисны Сталинскӧй Конституция улын, сӧветскӧй народ, большевистскӧй партия веськӧдлӧм улын, шедӧдіс выль яръюгыд победаяс.

Сӧмын миян Сӧветскӧй Союзын пӧртсьӧны олӧмӧ удж вылӧ, велӧдчӧм вылӧ да шойччӧм вылӧ став гражданалӧн правояс. Тайӧ священнӧй правоясӧн оз вермыны пользуйтчыны капиталистическӧй страняссa уджалысь йӧз. Гордость да волнение чувствоӧн найӧ следитӧны, кыдзи миян страна муно коммунизмлань.

Тайӧ нёль вонас миян страна шедӧдіс уна выль всемирно-историческӧй победаяс. Сталинскӧй Конституция шонді улӧ пырисны Западчӧй Украинаса, Западнӧй Белоруссияса народъяс. Чорыда ковмис дзескӧдчыштны капиталистическӧй мирлы. Сталинскӧй Конституция век кежлӧ кутіс дзирдавны и Литваын, Латвияын, Эстонияын, Северная Буковинаын да Бессарабияын.

Ӧттшӧтш священнӧй правояс миян гражданалы сетӧмкӧд, Конституция сувтӧдӧ и священнӧй обязанностьяс. Тайӧ обязанностьясыс—честнӧя уджавны миян рӧдина слава вылӧ, ёнмӧдны социалистическӧй государство, лоны быд здук дасьӧн ассьыным рӧдинаӧс дорйиг кежлӧ.

Миян республикаса уджалысь йӧз тайӧ праздниксӧ встретитісны выль ыджыд политическӧй кампаниеӧ—СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Союзса Сӧветӧ депутатӧс бӧрйӧм кузя избирательнӧй кампаниеӧ включитчӧмӧн. И абу сомнение, мый миян республикаса уджалысь йӧз шедӧдасны выль замечательнӧй победаяс.

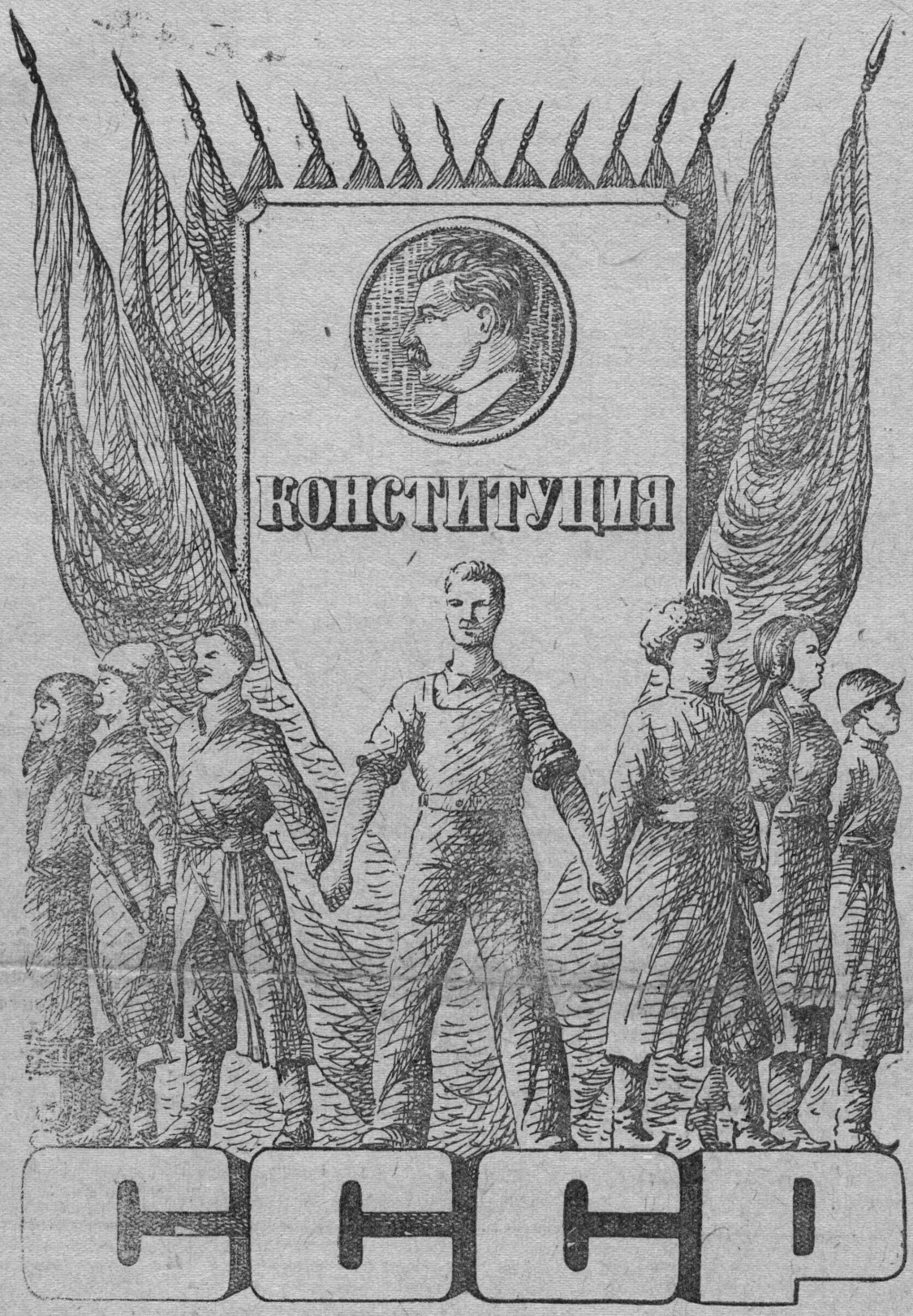

СССР-лысь Конституция издайтӧм

37,8 миллион экземпляр

Ставсоюзса книжнӧй палаталӧн даннӧйяс серти Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзлӧн Конституция (Основнӧй Закон) лэдзӧма СССР-ын 4 воӧн 37,8 миллион экземпляр тиражӧн. Роч кыв вылын печатайтӧма 28,7 миллион экземпляр Конституция, мукӧд кывъяс вылын—9,1 миллион экземпляр.

СССР-лысь Конституция лэдзӧма 76 кыв вылын. Сійӧ петіс светӧ Сӧветскӧй Союзса народъяслӧн уна кыв вылын, кодъяс Великӧй Октябрьскӧй социалистическӧй революцияӧдз эз имеитны весиг ассьывыс письменность—адыгейскӧй, ингушскӧй, ногайскӧй да мукӧд кывъяс вылын. Массовӧй тиражъясӧн Сталинскӧй Конституция лэдзӧма выль сӧветскӧй республикаясса народъяслӧн кыв вылын—латышскӧй, литовскӧй, эстонскӧй, молдавскӧй, карельскӧй, финскӧй кывъяс вылын. СССР-лысь Конституция печатайтӧма сідзжӧ и уна иностраннӧй кывъяс вылын.

Союзнӧй да автономнӧй республикаяслысь Конституция лэдзӧма тайӧ вояс чӧжӧн 35,9 миллион экземпляр общӧй тиражӧн.

(ТАСС).

АГИТАТОР

Тася Попова уджалӧ Летскӧй средней школаын техническӧй секретарьӧн. Колян во Тасяӧс выделитісны агитаторӧн. Комсомольскӧй энтузиазмӧн босьтчис том комсомолка агитационнӧй уджӧ. Тася разъясняйтіс массалы сӧветскӧй избирательнӧй закон, агитируйтіс бӧрйысьысьясӧс гӧлӧсуйтны местнӧй Сӧветъясӧ народлӧн избранникъяс вӧсна.

Попова ёртӧс лыддьӧны районын медбур агитаторъяс пиысь ӧтикӧн.

Ӧнія избирательнӧй кампание дырйи комсомолка Попова ёрт нӧшта ыджыд энтузиазмӧн босьтчис разъясняйтны массалы Великӧй Сталинскӧй Конституция, бӧрйысьӧмъяс йылысь Положение.

Р—ва.

Комсомолецъяс водзынӧсь

„Зада“ вӧручастокса (Кылтовскӧй мехвӧрпункт) комсомольскӧй организацияысь 9 комсомолец уджалӧны производство вылын. Найӧ кӧсйысисны 1940-41 вося сезонын кыскыны 1500 4000 кубометрӧн вӧр. Обязательствояс найӧ успешнӧя пӧртӧны олӧмӧ. Н. Е. Пархачев, Фотиев да мукӧд ёртъяс лунся нормаяс быдлун перевыполняйтӧны 140 процент вылӧ.

А. ГАБОВ.

ВЛКСМ обкомын

ВЛКСМ Коми обкомлӧн бюро тайӧ лунъясӧ обсуждайтіс Карело-Финскӧй ССР-са комсомолецъяслысь инициатива заочнӧй лыжнӧй ордӧнысьӧмъяс нуӧдӧм кузя да шуис включитчыны комсомолецъяслӧн тайӧ заочнӧй лыжнӧй ордӧнысьӧмъясас.

ВЛКСМ Коми обкомлӧн бюро предложитіс став райкомъяслы да горкомлы 5 лунъя сроклӧн став первичнӧй комсомольскӧй организацияясын нуӧдны комсомольскӧй собраниеяс Карело-Финскӧй комсомолецъяслысь вызов обсуждайтӧм кузя да став организацияслы, став комсомолецъяслы включитчыны ордӧнысьӧмъясӧ, нуӧдны медицинскӧй осмотр да заводитны лыжнӧй тренировка. Та кындзи предложитӧма примитны мераяс комсомолецъясӧс лыжиясӧн обеспечитӧм вылӧ (ремонт, вайӧм, места вылын вӧчӧм).

Коми АССР-ын ордӧнысьӧмъяс шуӧма нуӧдны 1940 вося декабрь 29 лунсянь 1941 вося январь 18 лунӧдз, выходнӧй лунъяс та вылӧ используйтӧмӧн. Ордӧнысьӧмъяс цельӧн сувтӧдсьӧ: охватитны кыдз позьӧ унджык комсомолецъясӧс ГТО значок вылӧ тӧвся видъяс кузя нормаяс сдайтӧмӧн.

Ордӧнысьӧмъясӧн руководитӧм могысь котыртӧма тройка, кытчӧ пырисны: Уродов ёрт (ВЛКСМ ОК), Войдальский ёрт (физкультура да спорт кузя республиканскӧй Комитет) да Крупнов ёрт (физкультура кузя карса сӧвет).

Союзса Сӧветӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй участокъяс

„СССР-са Верховнӧй Сӧветӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь Положениелӧн“ 25 да 26 статьяяс подув вылын уджалысь йӧз депутатъяс Сыктывкарскӧй городскӧй Сӧветлӧн исполнительнӧй комитет шуис образуйтны СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Союзса Сӧветӧ бӧрйысьӧмъя скузя Красноводницкӧй, Лесозаводскӧй, Кирульскӧй, Мюдовскӧй, Пушкинскӧй, Куратовскӧй, Коммунистическӧй, Бабушкинскӧй, Орджоникидзевскӧй, Первомайскӧй, Заречскӧй, Дырнӧсскӧй, Нижнечовскӧй, Больничнӧй, Тентюковскӧй, Сталинскӧй да Кочпонскӧй избирательнӧй участокъяс.

Сыктывкарса округнӧй избирательнӧй комиссия тайӧ участокъясыслы вынсьӧдіс соответствующӧй номеръяс.

Нужда, тшыгъялӧм да корысялӧм...

Капиталистическӧй мирын

Удж дыр корсьӧм бӧрын...

Безработнӧйлӧн судьба.

Воздушнӧй бомбардировка бӧрын.

Безработицалӧн да тшыгъялӧмлӧн хроника

1940 воын война нуӧдӧм вылӧ да военнӧй нуждаяс вылӧ капиталистическӧй мир раскодуйтӧ пӧшти 50 миллиард доллар. Тайӧ средствоясӧ вылас вермисны эськӧ овны 100 миллион морт дзонь во чӧж.

***

—Англияын, официальнӧй даннӧйяс серти, общӧй расходнӧй 3.467 млн. фунт стерлинг суммаысь военнӧй нужда вылӧ предусмотритӧма 2,8 миллиард.

— Италияын военнӧй расходъяс проектируйтӧма 40 миллиард лира размерын.

— Германияын военнӧй расходъяс, иностраннӧй печатьлӧн даннӧйяс серти, определяйтсьӧ 40—44 миллиард марка размерын.

— Японияын 10 миллиард иен общегосударственнӧй расходъясысь 6,3 миллиард иен составляйтӧны военнӧй расходъяс.

***

Война нуис нин уна сё сюрс человеческӧй олӧм, вӧчис зэв ыджыд разрушениеяс воюйтысь да войнаӧ кыскӧм странаясын.

— Европаын 10 тӧлысся война чӧжӧн, иностраннӧй печатьлӧн даннӧйяс серти, виӧма 225 сюрс мортӧс, ранитӧма—688 сюрс, босьтӧма пленӧ да вошисны без вести—2.915 сюрс морт.

— Войтӧма война заводитчӧмсянь сюрс сайӧ торговӧй судно 3.575 сюрс тонна водоизмещениеӧн (Ассошиэйтед Пресс агентстволӧн юӧртӧм серти).

***

— США-ын безработнӧйяслӧн общӧй лыдыс воӧ 10 млн. мортӧдз. Англияын 1940 вося августын сӧмын застрахованнӧйяс пӧвсын лыддьыссис 836 сюрс безработнӧй. Францияын уджалысьяслӧн лыд исчислийтсьӧ сёясӧн, а безработнӧйяслӧн лыд—миллионъясӧн.

— Англияын уджалан вежон вайӧдӧма 80—84 часӧдз, Японияын —14—16 да и унджык часӧдз суткиын.

Нянь кусӧк вӧсна

Генри Диккисонлы 14 арӧс. Сійӧ семьяын 5 челядьысь медыджыд. Батьыс уджалӧ текстильнӧй фабрикаын. Бӧръя во чӧжӧн кык пӧв чинтісны сылы удждон. Семья оз вермы овны сылӧн удждон вылын. Ковмис Генрилы эновтны школа да мунны уджавны сійӧ жӧ фабрика вылӧ, кӧні уджалӧ батьыс.

Удж заводитчӧ 5 час асылын. Фабрика ылын гортсяньыс, и Генри батьыскӧд долженӧсь чеччыны 3 час войын, медым не сёрмыны удж вылӧ.

8 час лунын Генри тойлалӧ тележка кузь ящикӧн. Генри ваялӧ ткацкӧй цехӧ сунисӧн шпулькаяс да нуалӧ бӧр прядильнӧй цехӧ тыртӧм шпулькаяс.

Тадзи олӧны рабочӧйяслӧн челядь США-ын.

Зарубежнӧй студенчество и война

Тавося тулысын США-са Колумбийскӧй университет ломалісны 160 том морт. На пиысь удж получитіс сӧмын ӧти... Дэвид Рокфеллер, внукыс Джон Рокфеллер-старшӧйлӧн, коді ловья дырйыс лыддьысьліс мирын медся озыр мортӧн.

Американскӧй газетъяс даннӧйяс серти Америкаса Соединеннӧй Штатъясын 1939 воын вӧлі 148 сюрс высшӧй образованиеа том морт, кодъяслӧн эз вӧв некутшӧм удж. Артмӧ, мый том морт колляло университетын вояс, „квалифицируйтчӧ“.. безработнӧйлӧн профессияӧ.

Империалистическӧй война пӧжарӧн шымыртӧм странаясын велӧдчысь томйӧзлӧн олӧмыс нӧшта на туйтӧм. Суровӧй действительностьыс важӧн нин бырӧдіс иллюзияяс, бытьӧкӧ война ичӧтмӧдӧ безработица. Дзик мӧдарӧ: войнаӧн вайӧм хозяйственнӧй разрухакӧд йитодын западно-европейскӧй страна-ясын безработица нӧшта ыдждіс, торъя нин интеллигенция пӧвсын.

Велӧдчысь томйӧзлысь тӧдчымӧнъя юкӧн босьтӧма империалистическӧй армияӧ. Будущӧй вылӧ налысь став планъяс торкӧма. Английскӧй лейбористскӧй студенческӧй организацияса генеральнӧй секретарь признайтіс: „Абу некутшӧм гарантия, мый тайӧ студентъясыс война бӧрын кутасны велӧдчыны водзӧ“. Учебнӧй заведениеӧ кольӧм студентъяслӧн сідзжӧ абу позялуныс серьёзнӧя велӧдчыны. Воздушнӧй налётъяс, эвакуация дзикӧдз дзугисны велӧдчысь олӧмлысь привычнӧй укладсӧ. Лондонскӧй экономическӧй университет тайӧ во чӧжӧн вошліс аслас слушательяс пиысь джынсьыс унджык. Тшӧкыда студентъясӧс ӧрӧдлывлӧны велӧдчӧмысь да ыстывлӧны военнӧй либӧ сельскохозяйственнӧй уджъяс вылӧ. Сідз, тавося тулысын, самӧй экзамен лунъясӧ, тупкысьліс 14 лун кежлӧ Бернскӧй университет (Швейцария), студентъясӧс строительнӧй уджъяс вылӧ мобилизуйтӧм вӧсна.

Французскӧй студентъяслы воисны сьӧд луньяс. Унджык университетыс Францияын тупкыссьӧма. Остальнӧйясын кӧзяйничайтӧны католическӧй попъяс: занятиеяс сэні мунӧны „том французӧс разинтеллигенчивание“ знак улын,—татшӧм государственнӧй „установка“.

Капиталистическӧй строй да сыӧн чужтӧм война кончитӧны томйӧзлысь олӧмсӧ, босьтӧны налысь будущӧйсӧ. Та йылысь висьталӧны уна лыда письмояс зарубежнӧй газетъяс редакциясӧ. Та йылысь висьталӧ и империалистическӧй войналы паныда студентъяслӧн паськыд движение.

***

— США-ын 1940 вося первой воджынйын 400 крупнейшӧй американскӧй фирма получитісны чистӧй прибыль 649 млн. доллар. Оружейнӧй Ремингтон заводъяс война вылын заработайтісны тавося первой воджынйын 1.219 млн. Прибыль налӧн содіс кольӧм во серти 11 пӧв.

„Рабочӧй вын оз ков...“

19 арӧса американскӧй безработнӧйлӧн висьт

Гортысь асывводзын петігӧн, ме пыр ньӧблывла „Таймс“. Видза та вылӧ медбӧръя центъяс, кодьясӧс сетлывлӧ меным батьГежӧдиника газетын петавлӧны объявлениеяс, кӧні предлагайтӧны удж, код кӧд эськӧ и ме справитчи. Ме помалі сӧмын средней общеобразовательнӧй школа; воӧн джынйӧн велӧдчи университетыын.

Неважӧн ме неуна эг получит посыльнӧйлысь места швейнӧй мастерскӧйын. Час мындта сёрнитӧм бӧрын да зэв ёна бӧрйысьӧм бӧрын коли сӧмын куим кандидат. Хозяин корліс мияӧс аслас кабинетӧ ӧтикӧн-ӧтикӧн. Сійӧ вельдыр сёрнитіс мекӧд, юаліс, кымын мен арӧс, кутшӧм менам образование да окота абу уджавны. Ответъяс сійӧс удовлетворитісны. Но сэсся сійӧ шуис, мый тайӧ уджыс абу менлы вылӧ: татшӧм зонлы, кыдзи ме, колӧ мый кӧ бурджык удж. „Ті вывті шаньӧсь,—содтіс сійӧ,—медым уджавны посыльнӧйӧн 10 доллар вылӧ недельын.“ Ме заводитлі эскӧдны сійӧс, мый дзик ӧткодь, кӧть кутшӧм удж вӧчны. Но сійӧ нин прощайтчис мекӧд.

Быд понедельникӧ ме кытшовта заводъясӧд. Но объявление: „Рабочӧй вын оз ков“—лоі быд фабричнӧй зданиелӧн сэтшӧм жӧ торйӧдтӧм юкӧнӧн, кыдз налӧн фундаментыс.

Шуӧны, мый удж позьӧ медкокнида шедӧдны тӧдсяяс пыр. Менам ёртъяс пиысь эгшаӧн коді именӧ удж. Найӧ, кодлӧн сійӧ эм, корсьӧны бурджык удж, кӧні мынтӧны 15-сянь 18 долларӧдз недельын. Кодкӧ кӧ на пиысь аддзас тагшӧм уджсӧ, ме получита сылысь ӧнія местасӧ. Сідз нин ми сёрнитчим. Но некод нинӧм оз аддзы.

Ме гежӧда волывла гортӧ. Тшӧкыда нарошнӧ сёрмӧдча ужин вылӧ. Та мында тӧлысь чӧж удж корсьӧм бӧрын, сьӧкыд кывзыны гортсаяслысь, мый уджыд пӧ век нин сюрӧ сылы, коді сійӧс корсьӧ збыльвылӧ.

Медся сьӧкыд мамкӧд Сійӧ шуӧ, мый бать зэв этша зарабатывайтӧ, и мыйкӧ кӧ сыкӧд лоас, ми пропадитам. Мукӧддырйи ме казявла, кыдзи мам мӧвпалӧ, мый ме ог ёна зіль корсьны аслым удж. Мукӧддырйи сійӧ та йылысь висьталӧ веськыда.

Ме думайта, мый ме регыд дугӧдча удж корсьӧмысь. Менам костюм киссьӧ, гачӧй югъялӧ нин... А медым шедӧдны удж—медводз колӧ бур костюм.

Ме мудзи абутӧм удж бӧрся быдлунъя вӧтлысьӧмысь. Мукӧддырйи думыштла, бур эськӧ бара кӧ заводитны велӧдчыны, но тайӧ позьтӧмгор. Босьтчыла лыддьысьны либӧ вӧчавны кузь прогулкаяс, но пыр бӧр кыскӧ тӧдса кондитерскӧйӧ. Тӧрчитны сэні субботаясӧ да вӧскресенняясӧ абу нин сэгшӧм лёк. Ёртъяс, кодьяс уджалӧны, пыравлӧны татчӧ недель помын час мӧд кежлӧ. Найӧ гоститӧдӧны папиросъясӧн. Кытчӧдз найӧ сэнӧсь, позьӧ варовитыштны и сералыштны.

„Нью мессес“. Нью-Йорк.

Китайскӧй народ сувтӧ поработительяслы паныд тышӧ.

Долыд овны Сталинскӧй Конституция шонді улын

Миян страна

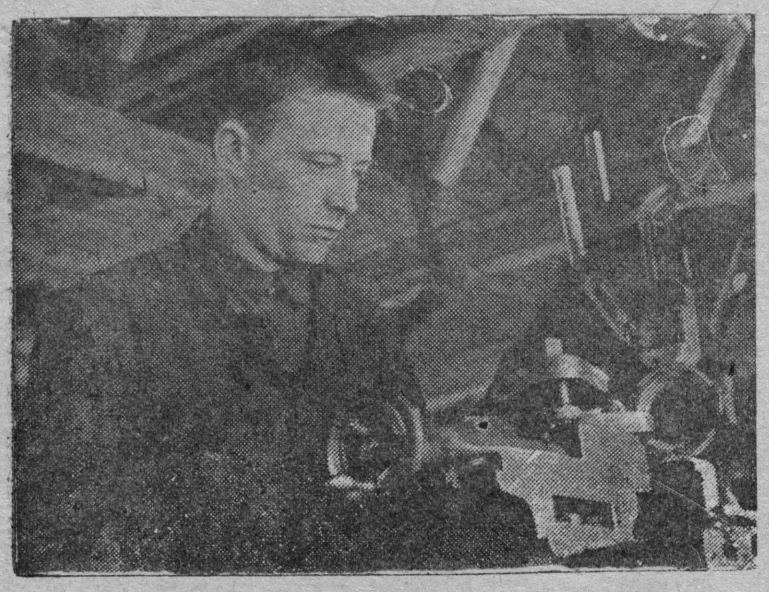

Сплавнӧй затонысь токарь-стахановец Василий Шулепов. Лунся нормаяс тыртӧ 200 прӧчентӧдз.

Удж вылӧ право

Том детинкаӧн Володя Худяев локтіс ФЗУ школаӧ. Велӧдчис кык-во, и 1932 воын сійӧ медводдзаысь сувтіс вӧрпилитан рама дінӧ.

Ыджыд гордость чувствоӧн сійӧ заводитіс уджавны аслас рӧдиналы пӧльза вылӧ. Да и кыдз не гордитчыны? Дас сизим арӧс на, а доверитісны нин сэтшӧм важнӧй установка заводысь, кыдз вӧрпилитан рама!

Сьӧлӧмсянь уджалӧм пыр жӧ тӧдчӧдіс результатъяс. Недыр мысти, кор Володя тырбура освоитіс рамщиклысь специальность, сійӧ лои медводдза ударникӧн рамщикъяс пиысь, а сэсся—стахановецӧн.

Неважӧн вӧрзаводса администрация Худяевӧс, кыдз медбур рамщик стахановецӧс, вӧрпилитан делӧ образцовӧя овладейтысьӧс, выдвинитіс нӧшта ответственнӧй удж вылӧ. Сійӧс назначитісны лесопильнӧй цехса мастерӧ.

Ӧні комсомолец Владимир Худяевлы доверитӧма нӧшта ыджыдджык да ответственнӧйджык удж. Сійӧ ӧні мастер леснӧй промышленностьса ФЗО школаын. Сылы доверитӧма воспитайтны шумнӧй детвораысь ас кодь жӧ зіль, удж дінӧ серьёзнӧя относитчысь рамщикъясӧс, лесопильнӧй промышленностьса будущӧй стахановецъясӧс.

И сійӧ оправдайгас тайӧ доверие.

И. КОЗЛОВ.

Пединститутса студентка отличница Сурина ёрт.

Миян право

Сталинскӧй Конституция сетіс СССР-са гражданалы образование вылӧ право. Тайӧ миян, томйӧзлӧн, ыджыд шуд. Некӧн сэсся мирын оз имеит некутшӧм народ тайӧ правосӧ. И сӧмын ми, великӧй Сӧветскӧй Союзса граждане имеитам право велӧдчыны, лоны, кодӧн сӧмын ми кӧсъям—инженерӧн, врачӧн, агрономӧн, мастерӧн...

Ме, прӧстӧй коми крестьянинлӧн пи, помалі средней школа, а тавопыри велӧдчыны Коми Педагогическӧй институтӧ. Ме кута имеитны высшӧй образование. Верма-ӧ ме сувтны сӧмын та вылын? Ме верма велӧдчыны мунны и водзӧ—академияӧ, мукӧд высшӧй учебнӧй заведениеясӧ... Н. Самарин.

Пединститутса студент.

Паль вӧрпунктса стахановкаяс—А. Нестерова, И. Сизова да мукӧдъяс красной уголокын.

Шойччӧм вылӧ право

Сталинскӧй Конституцияӧн обеспечитӧма миян страна уджалысь йӧзлы зэв ыджыд правояс, на пиын и шойччӧм вылӧ право.

Кыдзи пӧртсьӧ олӧмӧ шойччӧм вылӧ тайӧ правоыс пример позьӧ вайӧдны миян жӧ Сыктывкарса вӧрзаводысь. 1940 во чӧжӧн миян заводысь 31 рабочӧй ветлісны курортъясӧ да санаторийясӧ. 16 мортыс на пиысь вӧліны Сӧветскӧй Союзса медбур здравницаясын: Кисловодскын, Ессентуккиын, Симеизын, Крымлӧн луӧвыв берег вылын да с. в.

Со ме босьта ачымӧс. Ме уджала вӧрзаводын плӧтникӧн да кык во нин орччӧн ветлі курортӧ—Сереговӧ. Ревматизм, коді менӧ ёна мучитлывліс, ӧні пӧшти прӧйдитіс дзикӧдз.

Ме рад, мый ола да уджала Сталинскӧй Конституция шонді улын, коді гарантируйтӧ миянлы бур уджысь—бур и шойччӧг.

В. П. КАРАКЧИЕВ, вӧрзаводса плӧтник.

Священнӧй обязанность

Ёнмӧдчы социалистическӧй рӧдиналысь обороноспособность, лоны быд здук дасьӧн сувтны оружиеӧн киясын сійӧс дорйӧм вылӧ быд сӧветскӧй гражданинлӧн священнӧй обязанность.

Сӧветскӧй томйӧз честьӧн пӧртӧ олӧмӧ тайӧ обязанностьсӧ.

... Младшӧй командир Сергей Лебедкин Северной флотӧ локтіс прӧстӧй детинкаӧн. Велӧдчис упорнӧя, настойчивӧя. Лои командирӧн. Том командир замечательнӧя усвоитіс материальнӧй часть. Сійӧ—боевӧй да политическӧй подготовка кузя огличник. Рӧдиналы честнӧя служитӧмысь Лебедкин ёртлы вынеситісны 15 поощрение.

Рӧдина дінӧ ыджыд радейтӧм Лебедкин ёрт прививайтӧ и аслас подчиненнӧйясын. Неыджыд кадӧн боец Карпенко ёртӧс подготовитіс сійӧ бур наводчикӧн.

Быдмис инициативнӧй командир бердын и краснофлотец Ермаков.

... Море вылын бушуйтӧ шторм. Вахта вылын сулалӧны краснофлотецъяс.

... Замечательнӧй боецъясӧн, командиръясӧн да политработникъясӧн горditчӧ миян Красной Армия да Военно-Морскӧй Флот. Став сӧветскӧй томйӧз быд здук дась сувтны рӧдина дорйӧм вылӧ.

А. СЕРДИТОВ, краснофлотец.

Северной флот.

Обеспечитӧм пӧрысьлун

Сьӧкыд вӧлі менам челядьдыр. 12 арӧссянь коли батьтӧг, ыджыд семьяӧ. Ковмис вердны кынӧмпӧт кага видзӧмӧн.

Но менам вӧлі ыджыд желание велӧдчыны, и кӧть вывті сьӧкыд условиеясын, но ме верми помавны гимназия народнӧй учительница званиеӧн. Тайӧ вӧлі 1888 воын...

Кызь ӧкмыс во ме велӧді челядьӧс царскӧй режим дырйи, кор народнӧй образование вӧсна правительство эз тӧждысьлы войт да став уджсӧ вӧлі лэдзӧма учительство вылӧ. Сьӧкыд вӧлі сэк народнӧй учительлӧн положениеыс.

Дзик мӧд картина ӧні миян социалистическӧй странаын. Учительлысь званиесӧ кыпӧдӧма сэтшӧм вылӧдз, кыдзи сійӧ эз вӧв некор.

Тайӧс ме чувствуйта и ас вылын. Сӧветскӧй правительство донъяліс меньшым унавося учительскӧй уджӧс да назначитіс пенсия, кодӧс эськӧ некор вӧлі не аддзывны царскӧй власть дырйи. Ме шуда, мый великӧй Сталинскӧй Конституция обеспечивайтӧ пӧрысьясӧс материальнӧя.

А. А. КЛОЧКОВА.

Великӧй стройка

Тані вӧлі сӧмын ӧти вӧр. Сук, ветлывтӧм вӧр. Тайга, нюръяс, юяс. Сӧмын гежӧдиника таежнӧй тропаяс кузя ветлісны и охотникъяс.

Ылынджык, войвылын, эз вӧвлыны и йӧз. Эз вӧвлыны весиг и охотникъяс. Да мӧй охотникъяс? Ылӧ таежнӧй просторъясӧ эз лысьтлыны лэблывны и пӧткаяс...

Кор первойысь пырим тайгаӧ, ми шензьӧмӧн видзӧдім животнӧй мирлӧн гӧльлун вылӧ. Ми следятім пӧткаяс бӧрся—найӧ эз вӧвны, корсим лэбачъяслысь позъяс—найӧ эз шедлыны. Кажитчис, мый ставыс вӧлі кулӧма...

Ӧтчыд эддзим лэбач бордйысь усьӧм кык перӧ. Тайӧ вӧлі медводдза находка. Внимательнӧя видзӧдім ми сы вылӧ.

Но тайгаӧ пырисны большевикъяс. Пырисны йӧз, кодъяс решитісны сетны сылы олӧм, вайӧдны сійӧс социалистическӧй рӧдиналы служба вылӧ.

Большевистскӧй упорствоӧн да настойчивостьӧн кутчысисны уджӧ йӧз. Строительяс водзын пыр вӧліны томйӧз, комсомолецъяс. Большевикъяс наступайтісны тайга вылӧ, и тайга бӧрыньтчис. Веськыд, кыдзи струна, водіс ылі войвывлань паськыд прӧсек. Стальнӧй рельсъяс нюжалісны юяс вомӧн, нюръяс вомӧн. Таежнӧй чӧвлӧньсӧ падмӧдісны тракторъяслӧн мургӧм, „Беккер" землечерпалкаяслӧн гымгӧм, автомашинаяслӧн беспокойнӧй шум.

Кыті прӧйдитісны йӧз, сэн кыпісны ажурнӧй вылна вылын посъяс, кыпісны насыпъяс, быдмисны выль железнодорожнӧй станцияяс.

А йӧз пыр мунісны водзӧ...

Строительяс пӧвсын ставыс томӧсь. Коді и пӧрысьнин, сійӧ оз чувствуйг ассьыс пӧрысьлунсӧ. Витӧд номера колоннаса начальник Татьяна Соколовскаялӧн юрыс дзор нин. Но коді вермас висьтавны, мый сійӧ абу том нывка? Сійӧ ӧтмоз жӧ дзик уджалӧ, кыдзи и 8-ӧд отделениеса начальник комсомолка Аня Сухоруких.

Тайӧ ёртъяссӧ стройка вылын тӧдӧны быдӧн. Но найӧс должен тӧдны и миян став рӧдина.

... Ыджыд праздник ӧні миян участок вылын. Вольсалам рельс. А кутшӧм любовнӧя ми ставсӧ вӧчам? Вагонеткаяс вӧлі кыскалам ас вылын. Мӧвпыштім. Лӧсьӧдім приспособление. Ӧні найӧс кыскалӧны вӧвъяс.

Сьӧкыд гӧгӧрвоны миянлысь уджсӧ, налы, кодъяс оз уджавны миякӧд!

Со талун 28 градус мороз. Ылі Кожва ю бердын нин, но ме ветлӧдла фуражкатӧг да пертчаткитӧг. Шойчча 4—5 час суткиын. А кутшӧм свежӧйӧн, бодрӧйӧн чувствуйта ачымӧс!

... Матысмӧ вой. Ӧзйӧны трасса вылын электрическӧй бияс, машинаяслӧн фараяс, кыдзи прожекторъяс югдӧдӧны курживитӧм пуяслысь йывъяс. Глухӧй войӧ сӧмын ставыс чӧвусьлӧ здук кежлӧ. Но сӧмын кыдзи кутас югдыштны—бара садьмӧ ставыс...

... Замечательнӧй томйӧз уджалӧны великӧй стройка вылын.

БЕЛИЦОВ, боеучастокса начальник.

Грачица вылын.

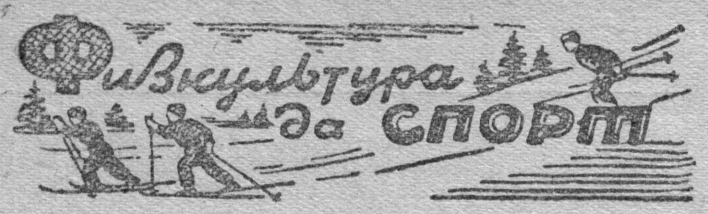

Томйӧз, овладевайтӧй авто-мото спортӧн!

Автомобиль да мотоцикл являйтчӧны оз сӧмын передвижение средствоӧн мирнӧй обстановкаын, но и муртыштны позьтӧм факторӧн миян рӧдиналысь оборонной мощь кыпӧдӧмыи. Сӧветскӧй томйӧз радейтӧ тайӧ увлекательнӧй, полезнӧй спортсӧ. Авто-мото спорт сетӧ не сӧмын техникаын отличнӧя разбирайтчӧм, но и прививайтӧ быд мортын ыджыд выносливость, присутствие духа, сила воли.

Бӧръя воясса военнӧй событиеяс петкӧдлісны, кутшӧм ыджыд тӧдчанлун авто-мото спорт имеитӧ страна обороняйтӧмын. Сӧветскӧй мотоспортсменъяс яръюгыда демонстрируйтісны ассыныс выучкасӧ Западнӧй Украинаса да Западнӧй Белоруссияса муяс вылын да сідзжӧ белофиннъяслы паныд бойясын.

Авто-мото спортӧн должен овладейтны быд сӧветскӧй том морт.

Сыктывкарын физкультура да спорт кузя республиканскӧй Комитет бердын эм авто-мото школа. Тайӧ школаыс эз на куж паськӧдны ассыс уджсӧ да могмӧдны сійӧ запросъяссӧ миян томйӧзлысь, кодъяс ыджыд желаниеӧн кӧсйӧны овладейтны авто-мото спортӧн.

Авто-мото школа ассыс уджсӧ заводитліс 24 мотоциклистӧс велӧдӧмӧн, кодъяс пӧвсысь помалісны сӧмын 8 морт.

Мый вӧсна?

Сійӧн, мый добровольнӧй спортивнӧй обществоясса, профсоюзнӧй организацияясса весьӧдлысьяс омӧля донъявлісны школалысь уджсӧ. Школалысь уджсӧ дзик эз донъявны и карса комсомольскӧй организацияяс.

Школалӧн абу помещение. Заня иеяс нуӧдны некӧн. Уналысь вӧлі тайӧ вопрос кузя шыӧдчылӧма и Коми АССР-са Совнаркомӧ и горсоветӧ, но ставыс коли безрезультатнӧйӧн. Эз интересуйтчывны, мый вӧчьӧ школаын и ВЛКСМ горкомса да обкомса работникъяс.

И со результат: сы вӧсна, мый школалы эз сетны помещение, уджсӧ сылы нуӧдны лоӧ некӧн.

Тавося декабрь 1 луӧ авто-мото школа заводитіс принимайтны велӧдчысьяслысь выль набор. Комсомольскӧй да профсоюзнӧй организацияяс, а сідзжӧ спортивнӧй обществояс долженӧсь ыстыны школаӧ медся бур ӧртъясӧс, кодъяс сьӧлӧмсяньыс кӧсйӧны овладейтны тайӧ радейтана спортӧн. Бур инициатива петкӧдлӧны Фельдшерско-акушерскӧй школаса велӧдчысьяс. Тайӧ школаса велӧдчысьяс пӧвсысь гӧтӧвитӧма мотоциклистъяслысь группа, ӧні бара кутасны велӧдчыны кык группа.

Быд сӧветскӧй том морт должен лоны мото-спортсменӧн. Комсомолецъяс, томйӧз, овладевайтӧй радейтана спортӧн! Локтӧй велӧдчыны авто-мото школаӧ!

С. Туркин.

Праздниклы пӧдарок

Гам вӧрпунктса (Емдін район) стахановецъяс выль производственнӧй подъёмӧн встретитісны Сталинскӧй Конституция лун.

Уна рабочӧйяс содтӧдӧн тыртӧны лунся нормаяс. Стахановецъяс Анна Богомолова да А. Карасев лунся нормаяс пыр тыртӧны 125—135 пӧчент вылӧ.

Содтӧдӧн тыртӧны лунся нормаяс и мукӧд рабочӧйяс, кыдзи Александр Исаков да Петя Овчинников.

Гожся уджлӧн результатъяс

Абъячой МТС-са уна тракторист таво гожӧм выполнитісны содтӧдӧн тракторнӧй уджъяслысь планъяс. Тракторист Егор Андреевич Игнатов „ХТЗ“ трактор вылын выполнитіс 289 норма дырйи 485 гектар, мый составляйтӧ 168 пӧчент. Игнатов ӧрт босьтіс 652,8 трудодень да заработайтіс 1632 шайт деньгаӧн. Экономитіс горючӧй 1846 килограмм.

Том трактористка Ираида Рубцова гожся тракторнӧй уджъяслысь план выполнитіс 139 пӧчент вылӧ, босьтіс 556 трудодень да 1370 шайт деньгаӧн. Рубцова ӧрт экономитіс горючӧй 116 килограмм.

Бура уджаліс и тракторист Афанасий Леканов. Сійӧ план тыртіс 133 пӧчент вылӧ, босьтіс 516 трудодень да 1290 шайт деньгаӧн. Леканов ӧрт горючӧйсӧ экономитіс 1136 килограмм.

Оз кольччы аслас удж результатъяс серти и тракторист Н. Худяев ӧрт, кодi горючӧйсӧ экономитіс 1407 кг.

Дзоньнас бригадаяс пиысь таво гожся уджъяс вылын медбур результатъяс шедӧдіс М. А. Можегов ӧртлӧн бригада. 132,8 пӧчент вылӧ выполнитіс тайӧ бригадаыс гожся тракторнӧй уджъяс. Тыртісны содтӧдӧн ассыныс планъяс и 1-ой номера (бригадирыс С. А. Андреев), 5-ӧд номера (бригадир Н. А. Лихачев), 7-ӧд номера (бригадир Р. С. Сердитов ӧрт) бригадаяс.

Р.

Военно-Морскӧй Флотса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы выль военнӧй званиеяс

СССР-са Военно-Морскӧй Флот кузя Народнӧй Комиссар адмирал Н. Г. Кузнецов специальнӧй приказӧн йӧзӧдіс СССР-са Народнӧй Комиссаръяслӧн Сӧветӧн утвердитӧм Военно-Морскӧй Флотса рядовӧй да младшӧй начальствующӧй составлы выль званиеяс. Выль военнӧй званиеяс пыртӧны боевӧй подготовка состояние, краснофлотецъясӧс воспитайтӧм да воинскӧй дисциплина ёнмӧдӧм вӧсна младшӧй начальствующӧй составлысь ответственность кыпӧдӧм цельӧн.

Корабльса, флотса, береговӧй оборона да авиация частьясса рядовӧй составлы установитӧма военнӧй званиеяс — краснофлотец да старшӧй краснофлотец. Сухопутнӧй частьяслы—красноармеец да ефрейтор. Корабльса да флот частьясса младшӧй начальствующӧй составлы—2 статьяа старшина, 1 статьяа старшина, главнӧй старшина да мичман. Береговӧй оборона, авиация да сухопутнӧй частьяслы—младшӧй сержант, сержант, старшӧй сержант и старшина.

Установитӧма различиелысь нарукавнӧй знакъяс. Главнӧй старшинаяслы да старшӧй сержантъяслы присвоитӧма выль знак—эмблема головнӧйлы—переплетайтчысь канатӧн якӧрлӧн изображение да вылысас гӧрд металлическӧй звезда.

Сверхсрочнӧй службаса став йӧзлы, присвоитӧм военнӧй званиеясысь зависиттӧг, устанавливайтсьӧ золотӧй шевронъяс новлӧм. Шеврон должен новлыссьыны шуйга соскын. Сверхсрочнӧй службалӧн 5 воысь установитӧма ӧти золотӧй шеврон, 10 воысь да унджык—кык, 15 воысь да унджык—куим.

СССР-са Военно-Морскӧй Флот кузя Народнӧй Комиссар сетіс индӧд флотъясса да флотилияясса военнӧй сӧветъяслы выль военнӧй званиеяс присвоитан порядок йылысь.

(ТАСС).

Агитаторъяс босьтчисны активнӧй уджӧ

Активнӧя кутчысис уджӧ избирательнӧй участокын НКВД бердса агитколлектив. Тані 30 агитатор. Найӧ ставӧн нин вӧліны избирательнӧй участокъясын да ӧткымын агитаторъяс нуӧдісны беседаяс некымын тема вылӧ нин.

Комсомолецъяс Мария Туманова да Усков ӧртъяс нуӧдісны нин беседаяс С. М. Киров йылысь, СССР-са Конституция йылысь, Ф. Энгельс йылысь да с. в.

Оз кольччы наысь и агитатор А. Митюшева ӧрт.

Б.

Таи да французскӧй Индо-Китай костын пограничнӧй столкновениеяс

НЬЮ-ЙОРК, 3. (ТАСС). Кыдзи передайтӧ американскӧй печать, декабрь 1 луӧ Таиса 3 самолёт ускӧдісны Накорнапаном (Таилӧн асыввыв юкӧн) весьтса бойын кык французскӧй самолёт.

Тӧрыт асывнас Таиса войска венісны французскӧй да Индо-Китайскӧй частьяслысь атака Фратт кар вылӧ (Таилӧн лунвыв юкӧныын). Таи да французскӧй Индо-Китай костын сообщение ордӧма.

Таиса самолётъясӧн Такек да Саваннакет каръяс бомбардируйтӧм бӧрын, код результатын вӧлі виӧма 13-ӧс да ранитӧма 30 мортӧс, Санек весьтын муніс 20—минутнӧй воздушнӧй бой. Граница вылын муӧны водзӧ столкновениеяс. Военнӧй действиеяслӧн центрӧн являйтчӧ Гакрет кар.

Таиса войска босьтісны неукрепленнӧй ді Банденг, коді расположитчӧма Меконг ю вылын, Вьен-Тьянсянь 35 миляӧн лунвылын.

Ноябрь 30 луӧ Таиса самолётъяс бомбардируйтісны военнӧй объектъяс Такекеын (французскӧй Индо-Китай). Сідзжӧ бомбардируйтӧма зенитнӧй артиллериялысь батареяяс, кодъяс расположитчӧмаӧсь демилитаризованнӧй зонаын да французскӧй войскалысь скопление яс.

Французскӧй военнӧй властьяс предпринимайтӧны ответнӧй мераяс сійӧ налётъяс вылӧ.

Кӧть кык страна костын отношениеяс кольӧны вывті напряженнӧйӧн, дипломатическӧй отношениеяс на костын абу ордӧма.

Каръяс, кодъяс расположитчӧмаӧсь французскӧй Индо Китайлӧн лунвыв юкӧныын, пемдӧдӧма. Французскӧй населениелы прикажитӧма эновтны пограничнӧй районъяс.

Бристоль бомбардируйтӧм

БЕРЛИН, 3. (ТАСС). Кыдзи передайтӧ Германскӧй информационнӧй бюро, декабрь 3 лунлы паныда воӧйын германскӧй авиация вӧчис ыджыд налёт Бристоль вылӧ. Ливерпулькӧд тшӧтш Бристоль являйтчӧ крупнейшӧй английскӧй портъясыс ӧтиӧн, код пыр Англия вайӧ нянь, фураж, а сідзжӧ нефть да нефтепродуктъяс. Сійӧ войӧ вӧлі шымыртӧма пожарӧн выль объектъяс, кыдз зернохранилищеяс да вӧр складъяс. Кыптысь пожаръяс вуджисны газгольдер вылӧ, коді пыржӧ кайис воздухӧ. Германскӧй авиациялӧн атака бӧрын тӧдчымӧн чиніс суднояслӧн прибрежнӧй вояын курсируйтӧм, коді нӧшта некымын вежон сайын вӧлі ӧна оживленнӧйӧн.

Африкаын война

ЛОНДОН, 3. (ТАСС). Рейтер агентство передайтӧ Каирысь английскӧй воздушнӧй вынъяслон командованиелысь татшӧм коммюнике: „Итальянскӧй Асыввыв Африкаын английскӧй самолётъяс бомбардируйтісны форт Адди Угри, неприятельскӧй мототранспортлы да воинскӧй частьяслы тӧдчана ущерб вӧчӧмӧн.

Миян авиация сідзжӧ бомбардируйтіс Зула. Омӧль атмосфернӧй условиеяс вӧсна вӧчӧм ущерб сьӧкыд вӧлі установитны. Английскӧй разведывательнӧй авиация вӧчис уналэбзьылӧм неприятельскӧй территория весьтті, ценнӧй сведениеяс получитӧмӧн. Сійӧ операцияяс бӧрын став миян самолётъяс бӧр воисны асланыс базаяс вылӧ.

Китайын военнӧй действиеяс

Центральнӧй Китайын

Ноябрь 29 луӧ Хубэй провинция войвылын японскӧй 3 сюрса отряд танкъясӧн да бронеавтомобильясӧн мӧдысь атакуйтіс Лишань (Суйсянысь 30 километрӧн войвылын). Атакасӧ вӧлі венӧма китаецъясӧн. Сійӧ жӧ луӧ 5 сюрса японскӧй отряд танкъясӧн да авиацияӧн кыкысь атакуйтіс китайскӧй позицияяс Юаньань секторын, но нуис ыджыд воштӧмъяс да бӧрыньтчис.

Войвыв Китайын

Ноябрь 28 луӧ Шаньси провинция лунвылын муніс бой Цзянсянь районын, кор 2 сюрса японскӧй отряд зілис атакуйтны китайскӧй позицияяс.

Ноябрь 29 луӧ японскӧй колонна атакуйтіс китайскӧй позицияяс Линфыньсянь 50 километрӧн асыв-лунвылын.

Ван Цзин-вейлысь правительство Японияӧн признайтӧм

ТОКИО, 30. (ТАСС). Кыдзи передайтӧ Домей Цусин агентство, талун вӧл официальнӧ ӧюртӧма Японияӧн „Ван Цзин-вейлысь правительство“ признайтӧм йылысь. Такӧд тшӧтш йӧзӧдӧма Манчжоу-го правительствоӧс признайтӧм да Манчжоу-го правительствоӧн Ван Цзин вейлысь „правительство“ признайтӧм Талун Японияса представительясӧн да Ван Цзинвей „правительствоӧн“ Нанкинын вӧлі кырымалӧма договор.

Отв. редактор С. А. Попов.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 3—6, редакция газеты «Коми комсомолец». Телефон: 5—01.

Ц19125. Типография КНИИ Коми АССР г. Сыктывкар.